

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER
DERGİSİ

ATATURK UNIVERSITY

JOURNAL OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE
SCIENCES

Yıl / Year: Nisan / April 2019 **Cilt / Volume:** 33 **Sayı / Number:** 2

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER DERGİSİ

JOURNAL OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

Sahibi / Owner

Atatürk Üniversitesi İİBF Adına
Prof. Dr. Reşat KARCIOĞLU
Dekan / Dean

Editörler / Editors

Prof. Dr. Fatih Coşkun ERTAŞ (Baş Editör / Editor in Chief)
Dr. Öğr. Üyesi Ensar AĞIRMAN
Dr. Öğr. Üyesi Özge BUZDAĞLI
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ÖZCAN
Arş. Gör. Fatih UÇAN
Arş. Gör. Müge YÜCE

Cilt / Volume : 33
Sayı / Number : 2
Yıl/ Year : 2019
ISSN : 1300 - 4646 /2147 – 7582

Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi

Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi yılda 4 kez yayımlanan hakemli bir dergidir. Türkçe ve İngilizce dillerinde iktisat, işletme, uluslararası ilişkiler, kamu yönetimi, ekonometri, çalışma ekonomisi ve endüstriyel ilişkiler, yönetim bilişim sistemleri, sosyal hizmet, uluslararası ticaret ve lojistik ve ilişkili alanlarda makaleler yayımlar. Dergide yayımlanan makalelerin dil, bilim, yasal ve etik sorumluluğu yazara aittir. Makaleler kaynak gösterilmeden kullanılamaz. Tüm hakları mahfuzdur.

TÜBİTAK / ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanına (SBVT) dahildir.

EBSCOhost tarafından taranmaktadır.

The Cite Factor, Scientific Indexing Service (SIS), Google Scholar, Index Copernicus, Eurasian Scientific Journal Index, ResearchBib, SOBİAD, Acarindex, Araştırmaz ve Directory of Research Journals Indexing (DRJI) tarafından indekslenmektedir.

Dizgi

Arş. Gör. Müge YÜCE

Sekreteryaya

Arş. Gör. Fatih UÇAN

İletişim

E-posta: iibfdergi@atauni.edu.tr

Telefon: 0 442 231 15 86 / 231 27 41

Belgegeçer: 0 442 231 19 07

Adres: Atatürk Üniversitesi İİBF 25240 / ERZURUM

Copyright © Nisan 2019

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER
DERGİSİ**

Yıl / Year: 2019

Cilt / Volume: 33

Sayı / Number: 2

İÇİNDEKİLER

- 395 Algilanan Değer ve Değiştirme Maliyetinin Muhasebe Yazılım Programı Bağlılığı Üzerine Etkileri: Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Bir Araştırma / *Serkan AYDIN, Gizem GÖĞÜŞ*
- 415 Ekonomik Krizlerin Sosyal Etkileri: Türkiye Üzerine Bir Uygulama (1980-2016) / *Dilara AYLAK, Çiğdem KARIŞ, Alaattin KIZILTAN*
- 435 Borsa Endekslerinin Ülke Risklerine Duyarlılığı: Seçilmiş Ülkeler Üzerine Analizler / *Khatereh SADEGHZADEH*
- 451 Aktif Büyüklüklerine Göre Değerlendirilen Büyük Ölçekli Bankaların Yapay Sınır Ağları İle Karlılıklarının Öngörüsü / *Vesile ÖMÜRBEK, Özen AKÇAKANAT, Esra AKSOY*
- 467 Türkiye’de Turizm Gelirleri ile İktisadi Büyüme Arasındaki İlişkinin Analizi (1970-2016) / *Deniz Dilara DERELİ, Elife AKIŞ*
- 479 Foreign Exchange Rate Movements of Fragile Five Economies: Do They Follow the U.S. Dollar Index? / *Efe Çağlar ÇAĞLI, Fatma Dilvin TAŞKIN*
- 495 The Finance-Growth Nexus in the High Performance Asian Economies: A Bootstrap Panel Causality Analysis / *Dilek DURUSU-ÇİFTÇİ*
- 515 Kurumsal Kaynak Planlama (KKP) Sistemlerinin Seçiminde MACBETH ve MABAC Yöntemlerinin Bütünleşik Olarak Kullanılması / *Ejder AYÇİN*
- 533 Ayakta Tedavide Katılım Payı Uygulamasının Hanehalklarının Cepten Yaptıkları Sağlık Harcamalarına Etkisi / *Abdullah TIRGİL, Yasin ACAR*
- 553 Finansal Gelişme, Ticari Açıklık ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği / *Musa ATGÜR*

- 573 Sosyal Medya Kullanımında Utangaçlığın Sosyal Sermaye ile Duygusal Zekâ Üzerindeki Etkisi ve Bireysel Mutluluktaki Değişim / *Aysel ERCİŞ, Erdal ÖZBEY, F. Görgün DEVECİ*
- 595 İş Sağlığı ve Güvenliği Koordinasyon Hizmetlerinin Önleyici İSG Faaliyetleri Üzerinde Etkisi: Sakarya Üniversitesi Örneği / *Metin BAYRAM*
- 613 Helâl İçerikli Turizmi Tercih Etmeye Etkili Olan Faktörlerin Araştırılması: Erzurum Örneği / *Erkan OKTAY, Zafer KARTAL, Taha KARTAL*
- 635 Scandinavian Studies in Turkey / *Evren KÜÇÜK*
- 653 Harekât Ortamında Mühimmat Lojistiğinin Optimizasyonu / *Sibel ATAN, Levent Sabahattin GÜLDAĞI*

THE REPUBLIC OF TURKEY
ATATÜRK UNIVERSITY
JOURNAL OF ECONOMICS AND
ADMINISTRATIVE SCIENCES

Yıl / Year: 2019

Cilt / Volume: 33

Sayı / Number: 2

CONTENTS

- 395 The Effect of Perceived Value and Switching Cost on Commitment to Accounting Software Programs: Research on Professional Accountants / *Serkan AYDIN, Gizem GÖĞÜŞ*
- 415 Social Effects of Economic Crisis: An Application on Turkey (1980-2016) / *Dilara AYL A, Çiğdem KARIŞ, Alaattin KIZILTAN*
- 435 Sensitivity of Stock Indices to Country Risks: Analysis on Selected Countries / *Khatereh SADEGHZADEH*
- 451 Artificial Neural Networks Based Estimation of the Profitability of Large Scale Banks by Active Size / *Vesile ÖMÜRBEK, Özen AKÇAKANAT, Esra AKSOY*
- 467 Analysis of the Relationship Between Tourism Revenues and Economic Growth in Turkey (1970-2016) / *Deniz Dilara DERELİ, Elife AKIŞ*
- 479 Foreign Exchange Rate Movements of Fragile Five Economies: Do They Follow the U.S. Dollar Index? / *Efe Çağlar ÇAĞLI, Fatma Dilvin TAŞKIN*
- 495 The Finance-Growth Nexus in the High Performance Asian Economies: A Bootstrap Panel Causality Analysis / *Dilek DURUSU-ÇİFTÇİ*
- 515 Using MACBETH and MABAC Methods in the Selection of Enterprise Resource Planning (ERP) Systems/ *Ejder AYÇIN*
- 533 Effects of Co-payment Implementation in Outpatient Care on Households' Out-of-Pocket Healthcare Expenditures / *Abdullah TIRGİL, Yasin ACAR*
- 553 Financial Development, Trade Openness and Economic Growth Relationship: The Case of Turkey / *Musa ATGÜR*

- 573 The Effect of Shyness on the Social Capital with Emotional Intelligence and Change in Individual Happiness in the Use of Social Media /
Aysel ERCİŞ, Erdal ÖZBEY, F. Görgün DEVECİ
- 595 Effect of Occupational Health and Safety Coordination Services on Preventive OHS Practices: Example of Sakarya University /
Metin BAYRAM
- 613 Investigation of Factors Affecting the Preference of Halal Tourism Concept: Erzurum Example /
Erkan OKTAY, Zafer KARTAL, Taha KARTAL
- 635 Scandinavian Studies in Turkey / *Evren KÜÇÜK*
- 653 Optimization of the Operational Environment Ammunition /
Sibel ATAN, Levent Sabahattin GÜLDAĞI

BİLİM DANIŞMA KURULU / ADVISORY BOARD

- Prof. Dr. Adem DURSUN / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Ahmet SÖZEN / *Doğu Akdeniz Üniversitesi*
Prof. Dr. Ahmet UZUN / *Akdeniz Üniversitesi*
Prof. Dr. Alaattin KIZILTAN / *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi*
Prof. Dr. Atılhan NAKTİYOK / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Aysel ERCİŞ / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Abdülkerim DAŞTAN / *Karadeniz Teknik Üniversitesi*
Prof. Dr. Bener GÜNGÖR / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Cevat GERNİ / *Doğu Üniversitesi*
Prof. Dr. Cusup PRİMBAYEV / *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi*
Prof. Dr. Dursun KAYA / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Ekrem YILDIZ / *Kırıkkale Üniversitesi*
Prof. Dr. Ercan BAYAZITLI / *Ankara Üniversitesi*
Prof. Dr. Erkan OKTAY / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Erol ÇAKMAK / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. E. Gül KİBAR / *Ankara Üniversitesi*
Prof. Dr. Fatih Coşkun ERTAŞ / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Fatih KARCIOĞLU / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Fehim BAKIRCI / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Gülenber AZİZOVA / *Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi*
Prof. Dr. Hatice Birsen HEKİMOĞLU / *Istanbul Üniversitesi*
Prof. Dr. Hamza ÇEŞTEPE / *Bülent Ecevit Üniversitesi*
Prof. Dr. Hüseyin ÖZER / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Kerem KARABULUT / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Mahmut KARTAL / *Cumhuriyet Üniversitesi*
Prof. Dr. M. Kemal DEĞER / *Karadeniz Teknik Üniversitesi*
Prof. Dr. M. Sinan TEMURLENK / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. M. Suphi ÖZÇOMAK / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Muammer YAYLALI / *Erzurum Teknik Üniversitesi*
Prof. Dr. Murat ÇAK / *Istanbul Üniversitesi*
Prof. Dr. Murat NİŞANCI / *Erzincan Üniversitesi*
Prof. Dr. Mustafa SEVÜKTEKİN / *Uludağ Üniversitesi*
Prof. Dr. Müslüm İBRAHİMOV / *Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi*
Prof. Dr. Nihat KÜÇÜKSAVAŞ / *Beykent Üniversitesi*
Prof. Dr. Ö. Selçuk EMSEN / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Ömer YILMAZ / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Ömer F. İŞCAN / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Reşat KARCIOĞLU / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Sabri AZGÜN / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Selahattin SARI / *Beykent Üniversitesi*
Prof. Dr. Sevda YAPRAKLI / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Sevtap ÜNAL / *Kâtip Çelebi Üniversitesi*
Prof. Dr. Şükrü NİŞANCI / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Şükrü YAPRAKLI / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Turan ÖNDEŞ / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN / *Hacettepe Üniversitesi*
Prof. Dr. Uğur YAVUZ / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Ünal ÇAĞLAR / *Kırklareli Üniversitesi*
Prof. Dr. Üstün ÖZEN / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Vasfi HAFTACI / *Kocaeli Üniversitesi*
Prof. Dr. Vedat KAYA / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Yusuf AKAN / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Yunus KİSHALI / *Kocaeli Üniversitesi*
Prof. Dr. Zerrin KARAMAN / *Dokuz Eylül Üniversitesi*

BU SAYININ HAKEM KURULU / REFEREE BOARD

Prof. Dr. Abdülkerim DAŞTAN / *Karadeniz Teknik Üniversitesi*
Prof. Dr. Atılhan NAKTİYOK / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Emin KAHYA / *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi*
Prof. Dr. Fatih Coşkun ERTAŞ / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Hatice Birsen HEKİMOĞLU / *İstanbul Üniversitesi*
Prof. DR. Murat ATAN / *Gazi Üniversitesi*
Prof. Dr. Ömer YILMAZ / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Ömer Selçuk EMSEN / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Reşat KARCIOĞLU / *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Sevcan GÜNEŞ / *Pamukkale Üniversitesi*
Prof. Dr. Yalçın KARAGÖZ / *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi*
Doç. Dr. Abdülkadir KAYA / *Erzurum Teknik Üniversitesi*
Doç. Dr. Cavit YEŞİLYURT / *Atatürk Üniversitesi*
Doç. Dr. Ersin KARAMAN / *Atatürk Üniversitesi*
Doç. Dr. Fatih Cemil ÖZBUĞDAY / *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniv.*
Doç. Dr. Mustafa ÖZTÜRK / *Süleyman Demirel Üniversitesi*
Doç. Dr. Mehmet Sait DİLEK / *Atatürk Üniversitesi*
Doç. Dr. Ömer ALKAN / *Atatürk Üniversitesi*
Doç. Dr. Ötüken SENER / *Kafkas Üniversitesi*
Doç. Dr. Pelin Karatay GÖĞÜL / *Dicle Üniversitesi*
Doç. Dr. Saime Selenga GÖKGÖZ / *Hacettepe Üniversitesi*
Doç. Dr. Salih DURSUN / *Karadeniz Teknik Üniversitesi*
Doç. Dr. Selim İNANÇLI / *Sakarya Üniversitesi*
Doç. Dr. Taner TURAN / *Gebze Teknik Üniversitesi*
Doç. Dr. Zafer KANBEROĞLU / *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Alptekin GÜNEY / *Beykent Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Bülent BOSTANCI / *Erciyes Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Deniz ALCA / *Karabük Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Dila ASFUROĞLU / *Kadir Has Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÖZDEMİR / *Atatürk Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Ebru Zümrüt BOYACIOĞLU / *Trakya Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Özgü SERTTAŞ / *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniv.*
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ZENGİN / *Trakya Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Hasan Faruk USLU / *Atatürk Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Hayati AKSU / *Atatürk Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Hayri ABAR / *Atatürk Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Meltem Okur DİNÇSOY / *Trakya Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ÖZCAN / *Atatürk Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Nural YILDIZ / *Trakya Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Osman Berna İPEKTEN / *Atatürk Üniversitesi*

Editörden,

Günümüzde ülkeler arasındaki rekabetin en önemli koşullarından biri de bilgiye yatırımdır. Bilgiye yatırım yapmak denildiğinde ilk olarak akla Ar-Ge faaliyetleri gelmektedir. Araştırma ve Geliştirme, insan, kültür ve toplum bilgisinden oluşan bilgi birikiminin artırılması ve bilgi birikiminin yeni uygulamalar tasarlamak için kullanılması için sistematik olarak yapılan çalışmaların bütünüdür. Bir başka ifade ile Ar-Ge yeni bir ürünün üretilmesi ya da ürünün kalitesi yükseltilmesi, yeni tekniklerin uygulanması ve maliyet düşürücü üretim teknolojilerinin geliştirilmesi, var olan teknolojilerin iyileştirilmesi ve bu teknolojilere yenilerinin uyarlanması için, bilimsel esaslara göre yürütülen çalışmaları ve bu çalışmaların sonuçlarını kapsamaktadır.

Küresel rekabetin yaşandığı günümüz koşullarında, bilişim, ulaşım, iletişim sistemlerinde yeni teknolojilerin kullanılması sonucunda hızlı ve köklü değişimler yaşanmıştır. İşletmelerin yaşanan değişimler karşısında ayakta kalabilmeleri ve faaliyetlerinde devamlılık sağlayabilmeleri yürüttükleri Ar-Ge faaliyetleri ve dolayısıyla bu yönde yaptıkları harcamalara bağlıdır. Türkiye'deki Ar-Ge harcamalarındaki değişim ise yıldan yıla artış yönünde değişim gösterse de yeterli düzeyde değildir. Son verilere göre ülkemizde Ar-Ge harcamalarının 2016 yılında GSYİH'ya oranı % 0,94 olarak gerçekleşmiştir. Yüzde bire yaklaşılacak bu durum artış açısından bakıldığında yüksek olmakla birlikte, sonuç itibarıyla halen yetersiz düzeyde seyretmektedir. Buna karşılık, Ar-Ge harcamalarının GSYİH oranı % 2'den fazla olan ülkeler gelişmiş ülke grubunda yer aldığı bilinmektedir.

Nisan 2019 sayımızda, Ar-Ge Harcamalarının Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme konulu çalışmanın yanı sıra, Finansal Gelişme, Ticari Açıklık ve Ekonomik Büyüme İlişkisi ve Türkiye'de Turizm Gelirlerinin Analizi gibi çeşitli konular ele alınmıştır

Dergimizde bu sayımızda yine titiz bir hakem süreci sonunda 15 adet özgün makale yayınlanmış bulunmaktayız. Bu vesile ile yayınlanan makalelerin bilim dünyasına yapacağı katkıların önemli olmasını ümit ederek hakemlerimize ve yazarlarımıza teşekkürlerimizi sunarız.

Gelecek sayıda buluşmak umuduyla esen kalın...

Saygılarımızla

Prof. Dr. Fatih Coşkun ERTAŞ